

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка

Факультет іноземних мов
Кафедра французької філології

Програма вступного іспиту до аспірантури

Спеціальність 035 Філологія
Спеціалізація «Романські мови»
(французька мова)

Львів – 2016

Вступний іспит до аспірантури зі спеціальності 10.02.05 - романські мови передбачає перевірку знань, умінь та навичок володіння теорією та практикою французької мови в обсязі навчальної програми для спеціаліста або магістра з відповідної спеціальності.

ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ

Поняття Романії. Романські мови та соціолінгвістичні аспекти. Класифікація романських мов. Проблеми структурної спільності романських мов. Креольські мови на основі французької / іспанської / португальської мов.

Проблеми романізації Європи. Теорія походження романських мов. Романізація Апенінського півострова і характеристика італійських мов. Романізація Піренейського півострова і характеристика іберійських мов. Романізація Галії і Дакії і характеристика кельтських і дакійських мов. Теорія етнічного субстрату Г. Шухардта і фактори диференціації латини. Теорія полідіалектальної латини Ш. Моля. Теорія Г. Гребера і роль історичних чинників.

Народна латина. Концепція класичної та народної латини. Періодизація народної латини. Джерела вивчення народної латини.

Загальнороманський / протороманський період. Розвиток системи голосних в класичній народній латині. Розвиток системи приголосних в класичній народній латині. Зміни якісної характеристики приголосних. Поява позиційних варіантів майбутніх приголосних фонем. Система народно латинських приголосних. Фонетичні зміни, пов'язані з розвитком деяких консонантних груп (гемінати, явище протези, епентези, аферези, апокопи, тощо).

Аналітичні тенденції розвитку граматичної будови. Іменникові форми: поляризація чоловічий / жіночий рід в іменникових відмінках (1, 4, 2). Розподіл середнього роду між чоловічим та жіночим. Відмінювання у західнороманських та східнороманських мовних групах. Аналітизм романського іменника: артикль як виразник граматичної характеристики іменника, синтагматизм граматичного оформлення іменникової групи.

Утворення прикметників у пізній латині. Зміни в області різних розрядів займенників. Аналітичний спосіб утворення прикметників (ступені порівняння). Типологічна спільність системи прикметників у романських мовах. Розвиток аналітичного способу утворення ступенів порівняння прикметників. Загальнороманська генетична основа системи займенників та особливості її реалізації в окремих романських мовах.

Дієслівні форми. Зміни в системі часових форм індикатива і кон'юнктива. Пізня латина і часові форми. Зникнення паралелізму інфекта та перфекта. Сильні та слабкі перфекти. Уніфікація деяких дієслівних парадигм. Описові конструкції з дієсловом *habere* / *volere*.

Шляхи їх подальшої граматикалізації. Зміни у відмінюванні так званих неправильних дієслів: *posse / potere*, тощо. Спрощення у пізній латині безособових форм дієслова, прислівникових форм та деяких розрядів інфінітива. Типологічна одноплановість загальнороманської системи дієслівних часів активного і пасивного стану. Індивідуальні риси окремих романських мов.

Лексика і словотвір народної латини. Синтаксис словосполучення та речення. Стилiстичний перерозподіл лексики у пізній латині. Перевага просторічних слів над їх літературними синонімами. Зміни в семантиці слів у народній латині (метафора, метонімія, синекдоха, тощо). Десемантизація зменшувальних суфіксальних форм. Адстрат, суперстрат як джерела поповнення словника пізньої латини. Історичні контакти з іншими народами. Оформлення словосполучення як єдиного синтаксичного цілого. Романські мови і синтаксис. Гіпотаксис і паратаксис в пізній латині. Зміна абсолютних зворотів підрядними реченнями в різних романських мовах.

Основна характеристика іберо-романських, італо-романських та дакійсько-романських мов. Вокалізм / консонантизм. Граматична будова, лексика.

Огляд історії романського мовознавства. Трактат Данте «Про народне красномовство». Перша спроба класифікації романських мов. Нормування мов у XVI-XVII століттях. Лінгвістичні дослідження XVIII – поч. XIX століття. Порівняльне історичне мовознавство XIX століття. Граматика Ф.Діца. Розвиток романського мовознавства на початку і в середині XX століття. Лінгвістична географія. Школа Ф.де Сосюра. Романське мовознавство в Україні та в Росії.

Література

1. Алисова Т.Б., Репина Т.А., Таривердиева М.А. Введение в романскую филологию. М., 1987.
- 2.Бородинa М.А. Сравнительно-сопоставительная грамматика романских языков: Ретороманская подгруппа. Л.: Наука, 1973.
3. Гак В.Г. Введение во французскую филологию. М.: Просвещение, 1986.
4. Гурычева М.С. Народная латынь. М., 1964.
5. Йордан Й. Романское языкознание: Историческое развитие, течения, методы. М.: Прогресс, 1971 .
6. Катагощина Н.А., Вольф Е.М. Сравнительно-сопоставительная грамматика романских языков: иберо-романская подгруппа. М.: Наука, 1968. .
7. Сергиевский М.В. Введение в романское языкознание. М., 1952.
8. Сергиевский М.В. История французского языка. М., 1947.

ТЕОРЕТИЧНА ФОНЕТИКА ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ

Фонетика як лінгвістична наука. Розділи теоретичної фонетики. Мовний апарат. Фонетика і фонологія. Теорія фонему. Орфоепія та стилі (рівні) мови. Загальна та спеціальна фонетика. Теоретичне і практичне значення фонетики. Методи їх дослідження. Фонетика експериментальна, загальна, історична, описова, порівняльна, нормативна, функціональна. Активні та пасивні органи мовлення. Артикуляційна основа французької вимови. Фонема як сегментна одиниця фонетичної системи мови.

Фонетизм французької мови. Чергування фонем. Склад і складоподіл. Загальна характеристика голосних та приголосних фонетичної системи французької мови. Про деякі особливості французького фонетизму: явище зв'язування, носові звуки, випадні фонему. Принципи французької орфографії та фонетичної транскрипції. Транскрипція тексту "Une Culbute" («Перекидання»). Чергування голосних: сучасний та історичний аспекти. Чергування приголосних: сучасний та історичний аспекти. Огляд теорій про складоутворення та складоподілу.

Просодія. Основні положення фоностилїстики французької мови. Основні приципи французького віршування. Компоненти інтонації: мелодія, інтенсивність, довгота, пауза, тембр, наголос, темп, ритм. Основні інтонаційно-комунікативні типи фраз відповідно до їх структурно-семантичного оформлення: розповідь, питання, спонукання. Вплив орфографії на реалізацію сегментних одиниць в сучасній французькій мові. Роль інтонації в утворенні звукових варіантів фонем. Структурні елементи французького вірша. Рахунок складів. Наголос, паузи та членування вірша. Основні правила читання віршів.

Література

1. Гордина В. Фонетика французского языка. – Л., 1973.
2. Демяненко М.Я. Вступний курс фонетики французької мови. – К., 1971.
3. Зиндер Л.Р. Общая фонетика. – Л., 1960.
4. Рапанович А.Н. Фонетика французского языка. – М., 1974.
5. Соколова В.С., Портнова Н.И. Фонетика французской разговорной речи. – М., 1990.
6. Щерба Л.Р. Фонетика французского языка. – М., 1963.
7. Chigarevskaia N. Traité de phonétique française. – М., 1966.
8. Donohue-Gaudet M.-L. Le vocalisme et le consonnantisme français. – P., 1969.
9. Fouché P. Traité de prononciation française. – P., 1990.
10. Grammont M. La prononciation française. – P., 1996.
11. Léon P. Prononciation du français standard. – P., 1966.
12. Pinaéva V. Aperçu de l'intonation française. – М., 1965.

13. Warnant L. Dictionnaire de la prononciation française. V 1. – Gembloux, 1964.

14. Warnant L. Dictionnaire de la prononciation française. V 2. – Gembloux, 1964.

ІСТОРИЯ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ

Періодизація історії французької мови.

Кельтизація території Франції. Хронологія та шляхи кельтизації території Франції. Ареали кельтизації території Франції. Галльські сліди в топонімії, зміни у фонетиці та морфології народної латини Галлії.

Романізація Галлії. Хронологія та шляхи завоювання Галлії римлянами та їх вплив на утворення мовних ареалів на території сучасної Франції. Падіння Римської імперії та його вплив на розвиток народної та класичної латини в Галлії.

Народна латина. Народна латина як основа утворення французької мови. Розвиток вокалізму та консонантизму народної латини. Тенденції розвитку граматичної будови народної латини. Особливості розвитку синтаксису народної латини. Особливості розвитку лексичного складу народної латини.

Германізація Галлії. Хронологія та умови утворення германських держав в Галлії: етапи германізації. Ареали германізації Галлії. Відмінності процесу германізації від процесу романізації. Германські сліди в топонімії та антропонімії. Германські лексичні запозичення у французькій мовою. Зміни у фонетичній системі та граматичній структурі.

Галло-романський період. Особливості розвитку народної латини після падіння Римської імперії. Вокалізм галло-романської мови: наслідки змін характеру наголосу. Стягнення слів, розвиток наголошених голосних: дифтонгізація, палаталізація, позиційно (зумовлені) зміни, розвиток ненаголошеного вокалізму (синкопа посттонічних та протонічних голосних). Консонантизм галло-романської мови: аффрикатизація, палаталізація, йотизація, озвучення, оглушення, випадіння. Розвиток інтервокальних та кінцевих приголосних. Розвиток груп приголосних.

Старофранцузький період (IX-XIII ст.ст.) Соціолінгвістична ситуація: Верденська угода (843 р.), Страсбургська присяга (842 р.), феодальне роздроблення території Франції. Діалектне розчленування старофранцузької мови. Формування загальнофранцузької писемно-літературної мови.

Розвиток фонетичної системи старофранцузької мови: поява двох нових голосних; редукція протонічного та посттонічного е; тенденція до монофтонгізації дифтонгів і трифтонгів; перетворення [ê] в [a]; тенденція до спрощення груп приголосних (вокалізація; зникнення перед приголосними; втрата аффрикат; делабіалізація палатальних приголосних).

Морфологія старофранцузької мови. Типи відмін іменника та прикметника, особливості утворення жіночого роду прикметників. Ступені порівняння прикметників.

Форми та функції означеного та неозначеного артиклів. Етимологія та фонетичні фактори утворення системи займенників (особових, посесивних, демонстративних, відносних та питальних, неозначених)

Особливості розвитку теперішнього часу дійсного та бажального способу. Основні типи сильних та слабких перфектів. Особливості розвитку імперфекта. Розвиток особових закінчень часових форм. Основні форми інфінітивів. Основні типи сильних та слабких дієприкметників минулого часу. Дієприслівник теперішнього часу. Герундій.

Синтаксис старофранцузької мови. Порядок слів у старофранцузькій мові. Переважання паратаксису над гіпотаксисом.

Лексика старофранцузької мови за її походженням. Особливості словотвору у старофранцузькій мові в порівнянні зі словотвором у сучасній французькій мові.

Середньофранцузький період (XIV-XV ст.)

Соціолінгвістична ситуація. Процес релатинізації французької мови: Поява передвісників Відродження у Франції. Розширення перекладацької діяльності з латини на французьку мову (Ніколя Орема, П'єра Берсюіра, Жака Бушо, Рауля де Преля та Лорана Прем'єрфе). Початок утворення наукової та технічної термінології.

Фонетична система середньофранцузької мови. Заміна словесного наголосу ритмічним. Продовження стягнення дифтонгів та поява напівголосних [j], [ç], [w]. Випадання або ослаблення голосних в з'янні. Випадання кінцевого е, який стоїть після голосного. Поява історичної довготи. Зумовлена зміна відкритості о та е. Випадання s в середині слова. Випадання кінцевих приголосних. Становлення системи зв'язування (liaison).

Морфологія середньофранцузької мови.

Зникнення двовідмінкової системи. Перетворення флексії s в ознаку множини. Збереження відмінкової системи в особових займенниках. Поглиблення тенденції до аналітичного способу вираження граматичних значень. (перетворення артикля в обов'язкову ознаку іменника; заміна форм неозначеного артиклів множини *uns / unes* формою *des*; поява партитивного артикля; дедалі частіше вживання займенника-підмета з дієсловом). Тенденція до спрощення та уніфікації форм.

Синтаксис середньофранцузької мови.

Поступове установлення прямого порядку слів в реченні. Утворення питального звороту *est-ce que* для збереження прямого порядку слів в питальних реченнях. Вживання другої частки заперечення. Інтенсивний розвиток системи підрядних речень. Усунення форм бажального способу дієслів з умовних речень.

Лексика середньофранцузької мови та зміни у словниковому складі.

Ранньофранцузький період (XVI). Соціолінгвістична ситуація: утворення французької нації. Формування придворної шляхти. Криза королівської влади та релігійні війни.

Проблеми становлення французької мови як державної (Ордонанс Віллер-Коттре), мови викладання та наукових досліджень, її проникнення у вищу школу.

Поява перших граматик французької мови та перші спроби її нормування: початок формування граматичних вчень у Франції (Дж. Пальграв, Ж. Дюбуа, Л. Мегре, Робер Етьєн, П. де Ля Раме, Анрі Етьєн). Думки Ф. Брюно про перші граматики французької мови.

Перші спроби реформи французької орфографії.

Стан французької орфографії на початку XVI ст. Прийняття латинського алфавіту як одна з причин недосконалості французької орфографії. Три періоди у розвитку французької орфографії: період кліриків (IX-X ст.), період Жонглерів (XI-XII ст.) і період судейських писарів (XIII-XV ст.). Розвиток книгодрукування у Франції і негайність уніфікації французької орфографії. Етимологічний принцип орфографії Жака Дюбуа. Фонетичний принцип Луї Мегре. Два противники фонетичного принципу орфографії: Жак Пелетьє дю Манта Гійом дез Отель. Ультра революційний проект Онора Рамбо. Книгодрукарі, як супротивники реформи орфографії. Причини невдачі спроб реформи французької орфографії.

Маніфест “Захист та прославлення французької мови” (1549) Жоакіма дю Белле. Проблема вдосконалення французької мови. Лінгвістичні погляди літературної групи Плеяди. Усвідомлення недосконалості французької мови прихильниками заміни латини рідною мовою у всіх сферах інтелектуальної діяльності.

Фонетична система ранньофранцузької мови. Причини уповільнення і майже припинення розвитку фонетичної системи французької мови. Завершення стягнення дифтонгів та трифтонгів. Оніміння та випадання редукованого *e*. Завершення утворення системи носових голосних. Перерозподіл відкритого *e* залежно від їх положення. Коливання у вимові $[o] - [u]$. Коливання $[a] - [e]$ та $[e] - [a]$. Встановлення опозиції *a* переднього / *a* заднього.

Загальна характеристика розвитку консонантизму ранньофранцузької мови. Втрата придихового *h*. Втрата палатальної плавної приголосної *l'*. Продовження випадання кінцевих приголосних. Продовження утворення системи зв'язування.

Морфологія ранньофранцузької мови. Загальна характеристика граматичної структури ранньофранцузької мови. Встановлення норм та розширення вживання артиклів. Зменшення випадків чергування основи форм іменників та прикметників та їх уніфікації. Дедалі частіше встановлення функціонального розрізнення між вживанням форм самостійних (наголошених) та придієслівних (ненаголошених) особових займенників. Встановлення нової системи функціональної опозиції посесивів та демонстративів (детермінативи / займенник). Поширення вживання складних відносних займенників. Узагальнення закінчень *-s* та *-e* у першій особі однини дієслів. Поширення вставного *-t* у

питальній формі діє слів. Змішування закінчень *passé simple* та *imparfait du subjonctif*. Уніфікація закінчень у першій та другій особах *présent du subjonctif*. Зникнення чергування голосної основи в дієсловах.

Синтаксис ранньофранцузької мови. Дві тенденції у розвитку синтаксичної структури ранньофранцузької мови. Поступове закріплення прямого порядку слів у реченні. Поширення інфінітивних та дієприкметникових речень. Відмінності у вживанні інфінітивних речень між ранньофранцузькою та сучасною мовами. Розвиток системи складнопідрядних речень та утворення нових складних сполучників.

Шляхи збагачення лексики ранньофранцузької мови. Збагачення лексики з допомогою внутрішніх ресурсів французької мови: конверсія, афіксація, вживання діалектизмів, архаїзмів та професійних термінів. Збагачення лексики шляхом запозичень з латини, грецької, італійської та германських мов.

Новофранцузький період (XVII-XVIII ст.) Соціолінгвістична ситуація. Встановлення Генріхом IV релігійної злагоди у Франції: Нантський едикт (1598). Боротьба Кардинала Ришельє за встановлення абсолютистської монархії у Франції. Апогей абсолютизму при Людовіку XIV та централізації країни. Завершення національного об'єднання шляхом приєднання нових провінцій: Русильон (1659), Артуа (1659), Фландрія (1659), Франш-Конте (1678), Ельзас (1678), Лотарингія (1766), Корсика (1768). Формування ідеології абсолютизму. Перетворення королівського двору в законодавця норм. Значення першої французької революції для ствердження мовних норм французької буржуазії. Погляд на мову як на один з істотних елементів національності.

Діяльність Французької Академії: Проблема нормування французької літературної мови. Погляди Малерба на розвиток французької літературної мови. Зародження напрямку пуризму в писемно-літературній мові. Опозиція теоріям пуристів (Антуан Фюретсьєр). Розробка Клодом Вожла теоретичних засад нормування французької загальнолітературної мови (*bon usage*).

Дві тенденції у пуризмі: до встановлення в писемно-літературній мові “благородного стилю” та до “аристократичного пуризму”. Салон маркізи де Рамбуйє та “преціозний” стиль.

Два напрямки у розвитку граматичної теорії: емпіричний та філософський. Вплив раціоналістичної філософії Рене Декарта (картезіанство) на подальший розвиток мовних теорій у Франції та поява “Грамматика Пор-Рояля ” Лансло та Арно. Криза абсолютизму і соціально-політичний та ідеологічний рух Просвітництва. Подальший розвиток мовних теорій у XVIII ст.: перетворення мови творів письменників-класиків у зразок для наслідування та зростаючий вплив раціоналістичної граматики. Видання французької енциклопедії та її роль у розвитку лексики французької літературної мови. Зростаючий вплив прихильників “неології”.

Фонетична система новофранцузької мови. Завершення процесу монофтонгізації *eo* > *o*. Завершення розвитку звукосполучення [*we*]. Продовження випадання редукованого *e*. Стабілізація вагання у вимові ненаголошених початкових [*o*] та [*u*]. Деназалізація голосних перед вимовленими носовими приголосними. Процес встановлення системи відкритості / закритості у залежності від їх положення у слові. Встановлення кількісно-часової опозиції. Стабілізація випадання кінцевих приголосних *-p*, *-t*, *-s*. Відновлення зниклих кінцевих приголосних *f*, *-c*, *-l*, *-r*. Зміна у вимові *r*. Закріплення переходу м'якого (палаталізованого) [*ʎ*] у йот. Тенденція до зникнення приголосного зв'язування (*liaison consonantique*).

Морфологія новофранцузької мови. Остаточне перетворення артикля в єдину ознаку роду та числа іменників. Утрата іменником зовнішніх ознак роду та числа. Формування нової системи утворення жіночого роду прикметників, закріплення, за деякими винятками, сучасної системи вживання займенників та детермінативів. Завершення формування сучасної морфологічної системи французького дієслова.

Синтаксис новофранцузької мови. Продовження процесу закріплення прямого порядку слів: тенденція до суміжного розміщення залежних речень; унормування розташування синтаксичних одиниць; поява нових мовних зворотів. Занепад *proposition participle absolue, accusativus cum infinitivo*.

Особливості розвитку лексики новофранцузької мови. Очищення від неологізмів та архаїзмів, стабілізація лексики, збагачення лексики за рахунок. Послаблення обмеження словникового складу у XVIII ст. під тиском наукового та технічного прогресу. Роль Французької Енциклопедії у розвитку словникового складу французької писемно-літературної мови. Вироблення Французькою Академією поділу на три основні літературні стилі. Початок англomanії та проникнення англіцизмів у французьку мову.

Сучасна французька мова (кінець XVIII, XIX-XX ст.). Соціолінгвістична ситуація: вплив Великої Французької революції на розвиток мови та її роль у суспільстві. Боротьба з діалектами. Динаміка ролі французької мови в освіті. Зміни в орфографії. Лексичні зміни: календар, міри ваги та розміру, топонімія та антропонімія,

Деякі тенденції розвитку мови у кінці XX – початку XXI ст. Останні тенденції розвитку лексики, фонетики та граматики. «Фемінізація» назв професій. Останні спроби реформи орфографії.

Література

1. Chigarevskaja N. Précis d'histoire de la langue française.– Ленинград: Просвещение, 1974.
2. Аллендорф К.А. Очерки истории французского языка. – М.: Гос. Учеб.- пед. изд-во, 1959.
3. Катагощина Н.А., Гурьчева М.С., Аллендорф К.А.. История французского языка. – Москва: Высшая школа, 1963.

5. Шигаревская Н.А. Хрестоматия по истории французского языка (*на французском языке*). – Ленинград: Просвещение, 1975.

6. Brunot, Ferdinand et Charles. *Précis de grammaire historique de la langue française*. – Paris : Masson et Cie, 1949.

7. Cohen, Marcel. *Histoire d'une langue, le français*. – Paris : Éditions sociales, 1967.

8. Leclerc, Jacques. *Langue et société*, 2e édition. – Laval (Québec) : Mondia Éditeur, coll. "Synthèse", 1992.

ЛЕКСИКОЛОГІЯ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ

Лексикологія. Предмет лексикології. Місце лексикології серед лінгвістичних дисциплін. Методи лексикологічних досліджень. Лінгвістичний знак і референт. Значення слова і поняття. Функції слова.

Лексична система. Одиниці лексичної системи. Слово як одиниця мови. Основні критерії ідентифікації й делімітації слова в мовному потоці. Морфемна структура слова. Поняття морфеми: дефініція, делімітація. Типи морфем. Структурні типи слів. Головні критерії їхньої диференціації.

Словотвір. Предмет і завдання словотвору. Основні шляхи збагачення лексичної системи французької мови. Основні поняття дериватології. Словотвірна модель (СМ), словотвірний тип (СТ) – комплексні одиниці системи словотвору. Продуктивність СМ та СТ.

Морфологічні способи словотвору. Суфіксальна деривація. Функції суфіксів. Класифікація суфіксів. Основні семантичні групи субстантивних суфіксів. Основні семантичні групи прикметникових суфіксів. Суфікси дієслів та прислівників.

Префіксальна деривація. Інші типи деривації. Продуктивні моделі дієслівної префіксальної деривації. Продуктивні моделі префіксальної деривації іменників. Продуктивні моделі префіксальної ад'єктивної деривації. Префіксально-суфіксальна деривація (парасинтез). Невласне деривація (конверсія).

Складні слова. Скорочення. Скорочення. Способи скорочення. Типи слів. Усічення (апокопа, афереза). Ініціальні скорочення. Слова – валізи.

Запозичення. Основні типи запозичень. Запозичення з класичних та східних мов. Запозичення з романських та германських мов. Англійські запозичення.

Фразеологія. Неологія. Предмет фразеології. Критерії ідентифікації фразеологізмів. Класифікація фразеологізмів. Фразеологічні: зрощення, єдності, сполучення. Паремія. Фразеологічні варіанти та синоніми. Неологізми. Типи неологізмів.

Семантичний аналіз лексики. Типи лексичних значень. Семантична еволюція слів. Основні способи семантичної еволюції слів. Метафора. Метонімія. Синекдоха. Поняття лінгвістичного поля. Типи полів.

Лексичні парадигми. Лексикографія. Лексичні парадигми. Лексикографія. Синонімія. Типи синонімів. Диференційні варіації синонімів. Антоніми. Типи антонімів. Гіпероніми, гіпоніми. Омоніми, пароніми, автоніми.

Література

1. Левит З.Н. Лексикология французского языка. – М.: Высш. школа, 1979.
2. Лопатникова Н.Н., Мовшович Н.А. Лексикология современного французского языка. – М.: Высш. школа, 1982.
3. GARDE – TAMINE J. La grammaire: 1. Phonologie, morphologie, lexicologie. Méthode et exercices corrigés.- - Paris, Armand Collin, 1990, 1998. Бібліотека французького альянсу (Alliance Française).
4. GREVISSE M. Le Bon Usage.- Paris, Louvain, Duculot, 1991, 12-e ed. Refondue par A. Goose, I-re partie Chap.III - Бібліотека французького альянсу (Alliance Française).
5. LEHMAN A., MARTIN – BERTHET Fr., Introduction à la Lexicologie, I-re partie: Sémantique lexicale, IIe – partie: Morphologie lexical. - Paris, Nathan/HER,2000. Бібліотека французького альянсу (Alliance Française).
6. MISHCHENKO V. Cours de Lexicologie du français moderne. Méthode, programme, exercices, Glossaire des notions importantes. - Lviv, LNU, 1-re ed. 2004; 2-ed 2008.
7. MISHCHENKO V. Cours de Lexicologie du français moderne. – Lviv, 2008. Site: <http://dl.lnu.edu.ua/>

ТЕОРЕТИЧНА ГРАМАТИКА ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ

Предмет курсу “Теоретична граматики французької мови” і її зв’язок з іншими лінгвістичними дисциплінами. Одиниці граматичної будови (фонетика, морфема, слово). Різні типи граматик. Аналітизм французької мови.

Проблема частин мови у французькій граматиці. Розрізнення частин мови і принципи їх виділення. Система частин мови. Транспозиція.

Іменник у семантичному аспекті, його морфологічні категорії і синтаксичні функції. Семантико-граматичні групи іменників. Синтаксична група і синтаксичні функції іменника. Граматичні категорії іменника.

Прикметник. Семантика прикметників. Граматичні категорії прикметника. Синтаксичні функції прикметника.

Проблема детермінативів як частин мови. Семантика детермінативів. Артикль. Загальнотеоретичні проблеми артикля (Баллі, Гійом, Дамурет-Пішон). Проблема часткового артикля. Відсутність артикля.

Займенник як особлива частина мови. Семантика, синтаксичні особливості та морфологічні категорії займенників. Особові займенники. Їх інтерпретація (Брюно, Баллі, Вандрієс). Категорія особи: означеність/ неозначеність. Неособовість та неозначеність. Присвійні і вказівні займенники. Дейксис. Нейтралізація. Займенникова референція.

Дієслово. Значення, граматичні форми і синтаксичні функції дієслова. Семантико-граматичні групи дієслова. Валентність. Перехідність/ неперехідність дієслова. Статичні і динамічні дієслова. Граматичні категорії дієслова: спосіб, час, вид, стан. Різні концепції щодо видо-часової системи французького дієслова. Пасив, актив, фактитив. Займенникові дієслова і проблема зворотних дієслів.

Неособові форми дієслова, їх семантичні риси і синтаксичні властивості. Інфінітив, конструктивні особливості. Синтаксичні функції. Герундій. Його функції і значення. Дієприкметник (теперешнього і минулого часу). Функції. Транспозиція неособових форм дієслова, їх морфологічні та синтаксичні ознаки.

Словосполучення як особлива одиниця граматики відмінна від слова і від речення. Характер і типи словосполучень французької мови. Визначення словосполучення. Теорії синтагми і словосполучення (Сосюр, Баллі). Функція інтонаційних засобів в словосполученні. Вільні та пов'язані словосполучення, їх характерні диференційні риси. Функції словосполучення. Основні засоби зв'язку в словосполученні. Типи словосполучень. Сурядні і підрядні словосполучення. Класифікація словосполучень.

Речення. Визначення предикативності і модальності. Формальна, семантична та комунікативна структура речення. Аспекти вивчення речення. Конструктивний (статичний) і комунікативний (динамічний) аспекти. Семантична (смилова) структура. Члени речення. Синтаксичний зв'язок між членами речення. Засоби вираження предикативного зв'язку. Основні критерії визначення функцій членів речення.

Складне речення. Визначення. Класифікація речень. Складносурядне речення. Паратаксис. Приєднання. Складнопідрядне речення. Гіпотаксис. Засоби зв'язку. Підрядні додаткові, відносні та означальні речення. Сполучники обставинної підрядності.

Література

1. Андриевская А.А. Синтаксис современного французского языка. Киев 1973.
2. Гак В.Г. Теоретическая грамматика французского языка. Морфология. - М., 1986.
3. Гак В.Г. Теоретическая грамматика французского языка. Синтаксис. - М., 1986.
4. Скепская Г.И. Введение в синтагматику. М., 1979.
5. Arrivé M., Gadet F., Galmiche M. La grammaire d'aujourd'hui. Guide alphabétique de linguistique française. Flammarion, 1986.
6. Basmanova A.G., Tarassova A.N. Syntaxe de la phrase française. - М., 1966.

7. Guiraud P. La syntaxe du français. Paris, 1974.
8. Référovskaja, Vassiliéva A.K. Essai de grammaire française. Cours théorique., I-II, L. 1973.
9. Steinberg N. Grammaire française. I-II. L., 1972.

СТИЛІСТИКА ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ

Стилїстика та предмет її дослідження. 5 стилїстик. Внесок Шарля Баллі у розвиток сучасної стилїстики. Функціональна стилїстика та її зв'язок з іншими лінгвістичними дисциплїнами. Стилїстика як власне лінгвістичне та екстралінгвістичне явище. Поняття норми у стилїстиці.

Критерії визначення функціональних стилїв. Фонетичні, лексичні та граматичні особливості розмовного стилю. Мовленнєві рівні. Лексичні та граматичні особливості науково-технічного стилю та способи його представлення (усне, письмове). Офіційно-діловий стиль і його лексико-граматичні характеристики. Ділове мовлення. Визначальні лексико-граматичні риси медійного стилю. Типи газетних статей. Особливості рекламного тексту.

Епістолярний стиль, його історія та головні характеристики. Типи листїв у художній літературі та їх особливості. Ділове листування.

Стиль художньої літератури та його особливості. Роль синонімів та антонімів у художньому тексті. Типологія текстїв та їх основні характеристики. Різноманітні типи тонїв у текстах художньої літератури та їх особливості. Класифікація стилїстичних фігур та їх значення у художньому тексті. Типи оповіді та специфіка їх побудови. Поняття експліцитної та імпліцитної інформації у художньому тексті.

Лексико-семантичне поле, визначення його структури. Поняття ізотопії у стилїстиці.

Представлення оповідача у різного типу текстах. Зв'язність тексту та засоби її вираження. Структура тексту. Поняття модальності.

Література

1. Баллі Ш. Общая лингвистика и вопросы французского языкознания. Пер. с французского яз. Е.В. и Т.В. Вентцель. М.: Изд. Иностранной литературы, 1955.
2. Бехта І. Авторське експериментаторство в англomовній прозі ХХ століття. – Львів: ПАІС, 2013.
3. Гак В.Г. Сравнительная типология французского и русского языков. М.: Просвещение, 1983.
4. Єщенко Т.А. Лінгвістичний аналіз тексту: навч. Посіб. / Т.А. Єщенко. – К.: ВЦ «Академія», 2009. (Серія «Альма-матер»).

5. Морен М.К., Тетеревникова Н.Н. Стилистика современного французского языка: (На фр. яз.): Учеб. пособие. М.: Высшая школа, 1970.
6. Чередниченко О. І. Про мову і переклад. – К.: Либідь, 2007.
7. Alexéyève A. Essai de stylistique contrastive (français-russe-ukrainien-espagnol-anglais). Vinnytsia : Nova Knyha, 2010.
8. Buffard-Moret B. Introduction à la stylistique. Armand Colin : Paris, 2009.
9. Craveri B. L'âge de la conversation. Ed. Gallimard, 2002 (pour la traduction française).
10. Dupriez B. GRADUS. Les procédés littéraires. (Dictionnaire). 2003.
11. Fromilhague C., Sancier-Chateau A. Introduction à l'analyse stylistique. Armand Colin : Paris, 2004.
12. Khovanskaia Z., Dmitrieva L. Stylistique française. М. : Высшая школа, 1991.
13. Lexique des termes littéraires. Sous la direction de M.Jarrety. Ed. Gallimard, 2001.
14. Onimus J. La communication littéraire. Culture et savoir. Ed. Desclée De Brouwer, 1970.
15. Peyroutet C. Style et rhétorique. Editions Nathan/VUEF, Paris, 2002 .